

12. kongres Evropské sociologické asociace – Diference, nerovnosti a sociologická imaginace.

Praha 25.–28. srpna 2015

Nutno konstatovat, že naše *mater urbium* není přes svoji nezpochybnitelnou přitažlivost i relativně snadnou dostupnost právě častým místem konání velkých mezinárodních vědeckých kongresů, konferencí či symposií. Tím spíš je třeba se radovat, když občas podobná akce nastane, protože je jak svátkem pro českou vědu, tak – přihlédneme-li k celkovým nákladům – nikoli zcela zanedbatelným přínosem k národnímu HDP, o slávě a reputaci přitom v případě úspěšnosti nemluvě. Máločetné se přitom stalo skutkem, Evropská sociologická asociace si pro svůj v pořadí již dvanáctý kongres vybrala právě Prahu, přičemž organizace se ujal Sociologický ústav Akademie věd. Zatímco v zahraničí organizují podobné akce učené společnosti, Masarykova česká sociologická společnost by si vzhledem ke svému rozsahu i organizaci nic podobného dovolit nemohla, a proto nejen v tomto případě akademický ústav plnil kromě badatelských rovněž infrastrukturní úkoly, pro fungování (české) vědy zcela zásadní.

Kongres ideově otevřela příkladná přednáška Arlie Hochschildové o prohlubujících se rozdílech v americké společnosti, která se stále více štěpí v závislosti na politické příslušnosti a utváří tak oddělené enklávy. Na ni navázal poněkud asociativním výkladem Zygmunt Bauman, který upozornil na ohromné majetkové nerovnosti v globálním pohledu, kdy pouhé jedno procento lidí vlastní většinu světového jmění.

Konference přilákala neuvěřitelné množství zájemců. Z více než čtyř tisíc přihlášek vybrali pořadatelé 2 800 referátů či posterů a do Prahy přijelo celkem 3 400 hostů, byť velkou část z nich tvořili postdoktorandi referující o úzkých tématech sotva obhájených disertací. Výhody čerstvých myšlenek i aktuálních výzkumů byly proto poněkud zastíněny jistou roztržitostí, nedostatkem syntézy a směrodatných idejí, jež nemohly suplovat ani různé typy plenárních referátů, a nepřehlednou mnohostí osob, témat i přístupů, která se vzpírala jakémukoli smysluplnému uchopení. Třicet paralelně běžících sekcí ve čtyřech blocích za den se spolu s plenárními zasedáními zdá být nevládnutelných i pro ostřílené konferenční matadory, když pro nic jiného, tedy proto, že třicetidílným *Sitzfleischem* zřejmě nikdo nedisponuje. Paradoxně se přesto našla témata, která považujeme za společensky velmi důležitá, avšak jimž se pozornosti nedostalo buď vůbec, nebo jen sporadicky – namátkou jmenujme alespoň sociální stratifikaci, sociologii či sociální antropologii rituálů nebo historickou sociologii.

Smutnější bylo to, jak malou pozornost v rámci množství úzce tematicky a (sub)oborově vymezených sekcí vyvolala některá nanejvýš aktuální a pro evropské společnosti bytostně důležitá témata. Zatímco panely věnované migračním studiím byly (právem) bohatě obsazeny, třebaže ne vždy právě nejkvalitnějšími příspěvky, na panelu věnovaném současné ukrajinské krizi jsme zaznamenali snad vůbec nejmenší počet účastníků – sedmáct, včetně tří referujících. Důvodem bylo pravděpodobně i to, že dva ze tří referátů neměly s aktuální politickou a společenskou situací na Ukrajině vůbec nic společného (být ani studium

polských turistů mířivších na Ukrajinu před ruskou invazí nemusí být nezajímavé). Ačkoli si podstatná část dnešních sociologů hraje na aktivisty, sociologie tímto (ne)zájmem prakticky demonstrovala, že je především akademickou vědou, která má k reálnému životu o dost dál, než je ochotná připustit. Podobně z témat, jež měla konference v podtitulu – tedy difference, nerovnosti a sociologická imaginace – zaznívala v rámci jednotlivých příspěvků nejčastěji právě jen ona sociologická imaginace, zatímco hlubších, kontextualizovaných a kriticky hodnotících analýz sociálních rozdílů a nerovností bylo přeci jen o poznání méně. Naštěstí to však neplatilo zdaleka o všech příspěvcích a současně třeba přiznat, že někdy to je – třeba právě v řadě (ne všech!) případů zmiňovaného akademického aktivismu – pro dotčené společnosti vlastně spíš dobře.

Přes uvedené nedostatky, které se nevyhýbají žádnému z podobně monstrózních vědeckých podniků, je třeba evropský sociologický kongres hodnotit jednoznačně v superlativech. Díky členění všech příspěvků do jednotlivých sekcí dle pracovních skupin zavedených ESA se podařilo zajistit, že se potkali badatelé zabývající se podobnými tématy. Náročná organizace se skvěle vydařila, kongres umožnil setkání a plodné myšlenkové výměny obrovskému množství zájemců o nejrůznější témata života současných evropských i jiných společností a v neposlední řadě přitáhl pozornost i k české vědě a jejím výsledkům. Účast českých badatelů byla i přes vysoký konferenční poplatek značná. Napočítali jsme téměř 130 příspěvků od českých vědců (včetně posterů), přičemž na některých se podílelo více osob. Přitom musí být vyzdvíženo, že kvalita

těchto příspěvků nijak nezaostávala za celkovým průměrem. Zdá se, že nemůže-li jít Muhammad k hoře, musí hora k Muhammadovi – snad tedy 12. kongres Evropské sociologické asociace otevře českým vědcům a české vědě dveře do světa víc, než tomu bylo doposavad, kdy skutečná mezinárodní spolupráce byla spíše dílem jednotlivců, namnoze navíc působících jen v rámci určitých mezinárodních vědeckých klanů a sekt, bez nároku na širší pozornost a recepci svých děl.

Olga Nešporová & Zdeněk R. Nešpor

Symposium Balcanicum V. Interdisciplinární seminář zaměřený na terénní výzkum na Balkáně.

Plzeň 30. září 2015.

Ve středu 30. září 2015 proběhlo na plzeňské Západočeské univerzitě pod značkou *Symposium balcanicum V* další setkání zájemců o problematiku Balkánu. Jeho cílem bylo prezentovat současné výzkumy svázané s tímto regionem napříč společenskovědními disciplínami. Dominantní pozici zaujali sociokulturní antropologové a historici, jejichž perspektivy propojovaly minulost se současností. Nabídky tradiční pohled na Balkán, jako (a) na místo českých politických a kulturních vizí a (b) etnický a kulturně pluralitní areál.

Reprezentanty prvního úhlu pohledu byli historici. Ladislav Hladký se věnoval emblematickému tématu vztahu Tomáše Garriguea Masaryka a jižních Slovanů. Prezentoval výsledky analýzy Masarykovy korespondence s Jihoslovany. Zmínil